

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично-педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів дошкільних психолого-педагогічних
дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**10 ПЕДАГОГІКА:
10.3 ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ**

освітньо-професійної програми **Дошкільна освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 10 Педагогіка: 10.3 Основи науково-педагогічних досліджень та академічна доброчесність з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

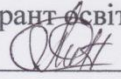
Тетяна ФЕДЧИШИНА, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

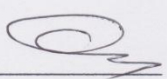
Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
 доктор філософії Марина СОРОЧАН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів дошкільних психолого-педагогічних дисциплін

«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова циклової комісії Ольга КЛИМЕНКО

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язковий		
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта			
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 4-й		
		Семестр: 7-й		
		Лекції 20	Семінари 14	Практ. 14
		Самостійна робота 42		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год., самостійної роботи здобувача освіти – 1,9		Вид контролю: залік		

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета: метою викладання освітнього компонента Педагогіка: Основи науково-педагогічних досліджень та академічна доброчесність є надання здобувачам освіти необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи, ознайомлення з формами звітів, методикою підготовки повідомлень, доповідей, наукових статей, курсових робіт.

Завдання: основними завданнями вивчення освітнього компонента Педагогіка: Основи науково-педагогічних досліджень та академічна доброчесність є:

- засвоєння теоретичних знань щодо організації та здійснення наукових досліджень;
- формування вміння аналізувати та інтерпретувати результати дослідження;
- робити узагальнення та висновки;
- оформляти публікації результатів досліджень згідно сучасних вимог;
- дотримуватись публікаційної етики.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

2.2.3. Спеціальні компетентності

СК14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН19 Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- характеристики основних методів наукового пізнання та методологічних моделей;
- принципи пошуку наукової інформації в мережі Інтернет та інших мережах і системах;
- організаційно-технічні заходи щодо впровадження і практичного використання результатів наукової роботи.

Вміти:

- обирати напрямок науково-дослідної роботи;
- оцінювати актуальність запланованих досліджень;

- формулювати мету, задачі, визначати об'єкт і предмет дослідження; складати і оформляти реферати, статті, рецензії;
- застосовувати загальнометодологічні принципи у науковій діяльності;
- дотримуватись академічної доброчесності.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства

Предмет та поняття науки, її сутність, історичні аспекти розвитку. Процес пізнання, його види та структура, поняттєвий апарат, зміст і функції науки. Наука як система знань, закономірності її розвитку. Гіпотеза, докази та формування теорій. Класифікація науки, взаємозв'язок між: трьома розділами наукового знання: природознавством, суспільними (соціальними) науками і філософією. Організація наукової діяльності в Україні та в вищих навчальних закладах. Наукові школи, їх головні ознаки.

Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень

Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Два рівні пізнання в методології наукових досліджень: емпіричний і теоретичний. Загальна і часткова методологія науки. Методи та техніка наукових досліджень, їх класифікація. Методи теоретичного дослідження. Експеримент та його характерні особливості в процесі дослідження. Аналіз і синтез, індукція і дедукція, історичний і логічний методи дослідження. Гіпотеза і докази у наукових дослідженнях. Способи встановлення істини: безпосередній і опосередкований. Стадії наукових досліджень: організаційна, дослідна, узагальнення, апробація, реалізація результатів.

Тема 3. Організація наукових досліджень

Об'єкт, предмет наукового дослідження. Науково-дослідницька діяльність студентів, напрями роботи та організаційна структура. Вибір теми та реалізація дослідження, визначення мети і задач наукового дослідження. Основні форми та етапи наукових досліджень студентів. Розробка структури проблеми. Послідовність і конкретизація. Вивчення історичного аспекту проблеми. Попередній план та складання графіку роботи, план зміст роботи. Принцип системного підходу в наукових дослідженнях: цілісність, всебічність, субординація, динамічність. Ефективність наукової діяльності.

Тема 4. Логіка проведення наукового дослідження

Логіка, стадії та етапи наукового дослідження. Стадії та етапи дослідницького процесу. Організація та планування наукового дослідження. Етапи підготовчої стадії наукового дослідження: методологічний, програмно-

організаційний. Емпірико-теоретична стадія наукового дослідження.

Тема 5. Інформаційна база наукових досліджень

Роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми дослідження, бібліографічні видання. Отримання і аналіз первинної інформації. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації та автоматизовані системи обробки інформації. Доступ до публічної інформації, інформаційні запити. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження.

Тема 6. Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист

Загальна характеристика видів наукових робіт: реферати, курсові та кваліфікаційні роботи. Реферат як форма навчальної та науково-дослідної роботи. Етапи роботи над курсовою роботою. Наукова кваліфікаційна робота: загальна характеристика, послідовність виконання, підготовчий етап, робота з текстом, оформлення. Керівництво кваліфікаційною роботою, її рецензування та захист.

Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

Наукова монографія, наукова стаття, тези наукової доповіді. Реферат. Доповідь. Методика написання тексту. Літературна обробка наукового тексту. Одиниці обчислення обсягу наукової роботи. Вимоги до тексту наукової статті. Тон викладу. Особливості цитування. Редагування тексту і підготовка його до друку. Типова структура рецензії (відгуку). Внесення правок після рецензування. Методика підготовки та оформлення публікацій. Форми звітності при науковому дослідженні та апробації результатів дослідження.

Тема 8. Академічна недоброчесність у освітньому процесі. Історія вивчення проблеми й боротьби з нею

Основні форми порушення академічної доброчесності в освітньому процесі закладів вищої освіти: списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, професорська нечесність. Історія боротьби з порушеннями доброчесності в сучасному закладі вищої освіти внаслідок інформатизації та діджиталізації освітнього середовища. Виховання культури навчання й викладання в закладах освіти.

Тема 9. Плагіат у освітньому процесі

Основні вияви плагіату в освітньому процесі: відсутність посилання на джерела інформації, використовуваної в освітньому процесі; некоректне

посилання на неї, надання недостовірної інформації про методики досліджень та власну педагогічну діяльність; відсутність контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; толерантне ставлення до використання плагіату в їхніх роботах.

Тема 10. Плагіат у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти: причини поширеності й способи вирішення проблеми

Механізми встановлення факту плагіату в роботах здобувачів освіти. Формування у здобувачів вищої освіти системи мотивації до навчання, яка виключає використання плагіату.

Тема 11. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі

Закон України «Про авторське право та суміжні права». Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Закон України «Про освіту». Закон України «Про вищу освіту». Принципи академічної доброчесності в «Європейській хартії дослідників» («The European Charter for Researchers»). «Європейський кодекс академічної доброчесності».

Тема 12. Порухення принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти: обман, списування

Обман у освітньому процесі як надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу. Різновиди обману. Способи запобігання обману. Причини списування. Способи запобігання списуванню. Узгодження викладачем (і закладом вищої освіти) обсягу навчальних завдань із виділенням на їх виконання навчальним планом як спосіб запобігання списуванню й іншим формам академічної недоброчесності. Індивідуалізація завдань як шлях запобігання списуванню в процесі навчальної діяльності.

Тема 13. Шляхи боротьби з академічною недоброчесністю в освітньому процесі

Відповідальність за порушення академічної доброчесності. Заходи щодо попередження порушень академічної доброчесності.

Тема 14. Просвітницька й виховна робота в системі запобігання порушень. Функціонування комісії з питань академічної доброчесності у закладах вищої освіти.

Тема 15. Проведення опитувань учасників освітнього процесу як інструмент боротьби з академічною нечесністю

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
			лекції	семінари	практичні	
Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства	8	6		2		2
Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень	6	4	2	-	2	2
Тема 3. Організація наукових досліджень	8	6		2		2
Тема 4. Логіка проведення наукового дослідження	8	6	2	2	2	2
Тема 5. Інформаційна база наукових досліджень	8	6		2		2
Тема 6. Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист	6	4	2	-	2	2
Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	6	4	2	2	-	4
Тема 8. Визначення академічної доброчесності. Причини сучасної глобальної кризи у сфері академічної доброчесності	6	4	2	-	2	4
Тема 9. Академічна недоброчесність у освітньому процесі. Історія вивчення проблеми й боротьби з нею.	3	2	-	-	2	2
Тема 10. Плагіат у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти: причини поширеності й способи вирішення проблеми.	5	4	2	-	2	4
Тема 11. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі.	4	2	2	-	-	4
Тема 12. Порухення принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти: обман,	3	2	-	2	-	2

списування.						
Тема 13. Шляхи боротьби з академічною недоброчесністю в освітньому процесі.	3	2	2	-	-	2
Тема 14. Просвітницька й виховна робота в системі запобігання порушень. Функціонування комісії з питань академічної доброчесності у закладах вищої освіти.	3	2	2	-	-	4
Тема 15. Проведення опитувань учасників освітнього процесу як інструмент боротьби з академічною нечесністю.	5	6	2	-	2	4
Залік	2	2	-	2	-	-
Усього годин	90	48	20	14	14	42

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Науково-дослідна робота студентів .	2
2.	3	Інформаційне забезпечення наукової роботи	2
3.	4	Змістова характеристика методів наукових досліджень	2
4.	5	Академічна доброчесність у наукових дослідженнях	2
5.	7	Науково-дослідна робота студентів .	2
6.	11	Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі	2
7.	15	Залік	2
Разом			14

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Наука – продуктивна сила розвитку суспільства	2
2.	2	Методологія та методи наукових досліджень	2
3.	3	Організація наукових досліджень	2
4.	4	Логіка проведення наукового дослідження	2
5.	5	Інформаційна база наукових досліджень. Практичні	2

		поради щодо організації пошуку: мета та завдання інформаційного пошуку.	
6.	6	Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист	2
7.	7-8	Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	2
Разом			14

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Основні напрями сучасних наукових досліджень у сфері технічних наук в Україні.	2
2.	2	Методи і моделі наукового пояснення.	2
3.	3	Класифікація наукових теорій.	2
4.	4	Методи і функції науки. Методи прогнозування. Методи дослідження технічних систем.	2
5.	5	Інформаційна база наукових досліджень	4
6.	6	Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи: написання, оформлення, захист	2
7.	7	Академічна недоброчесність у освітньому процесі. Історія вивчення проблеми й боротьби з нею	4
8.	8	Плагіат у навчальній діяльності здобувачів освіти: причини поширеності й способи вирішення проблеми	4
9.	9	Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери: EndNote, Bibus, JabRef, Papers, Paperpile, ReadCube, Referencer, Zotero, Mendeley та інші; як ними користуватись.	4
10.	10	Порушення принципів академічної доброчесності, необ'єктивне оцінювання	4
11.	11	Кодекси честі. Професійні кодекси як транслятори фундаментальних моральних принципів в усі сфери професійної діяльності.	4
12.	12 -13	Авторське право. Об'єкти авторського права. Нормативні документи, що регулюють процеси встановлення, захисту та порушення інтелектуальної власності.	4

13.	14-15	Робота з каталогами бібліотек. Робота з онлайн-каталогами українських, зокрема університетських, бібліотек. Міжнародні онлайн-ресурси. Пошук інформації в Інтернеті.	4
Разом			42

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента Основи науково-педагогічних досліджень та академічна доброчесність спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу за освітнім компонентом «Основи науково-педагогічних досліджень та академічна доброчесність» застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

Словесні методи: розповідь, пояснення.

Наочні методи: презентація, ілюстрація.

Практичні методи: індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: залік, стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий залік.

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку (усно).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання

запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання	
Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до освітнього	

компонента виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з освітнього компонента, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом освітнього компонента, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал але знання з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, виявив поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2018. 352 с.

2.Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків, ХНАУ, 2017. 272 с.

3.Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень. Підручник. Ювілейна серія НЮУ 215 років. Харків: В-во «Право», 2018. 368 с.

4.Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.

11.2. Допоміжна література

1. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

2.Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.

3.Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навч. посібник 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Алерта, 2019. 492 с.

4.Медведєва В. М. Основи наукових досліджень. Практикум. К. Ліра. Київ, 2017. 84 с.

5.Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.

6. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Добронравова С. І. та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

7. Носачова Ю., Іваненко О., Радовенчик Я. Основи наукових досліджень. Київ: Кондор, 2020. 132 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Основні вимоги до оформлення бібліографічного опису документів. URL:<http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/dovidka/zrazky-bibliohrafichnykhopyshiv>.